

Hoe kinderen en jongeren betrekken bij het realiseren van een visie op en acties rond autonoom leren in een krachtige leeromgeving?

De **Vlaamse Scholierenkoepel**, lid van de stuurgroep van Veranderwijs.nu, geeft graag wat inspiratie mee over hoe u kinderen en jongeren kan betrekken bij de ontwikkeling van een visie op autonoom leren in een krachtige leeromgeving en de implementatie van acties ter ondersteuning van deze visie.

Leerlingen kunnen mee denken of mee beslissen op klasniveau als directe reactie op de les van de leerkracht. De feedback die hieruit komt wordt meegenomen door de leerkracht.

- Stel een snelle vraag voor de start van een opdracht. Klasse ontwikkelde een handige tool, de motivatiemeter. <https://www.klasse.be/250100/motivatiemeter-leergoesting-zichtbaar-maken/>
- Evaluer het klasgebeuren na een periode van autonoom onderwijs, hoe hebben leerlingen dit ervaren? De feedbacktool biedt een wetenschappelijk onderbouwd instrument om dit aan te pakken. www.scholierenkoepel.be/feedbacktool
- Bevraag individuele noden via een leerlingencontact: de leerkracht nodigt telkens 1 of 2 leerlingen uit voor een kort gesprek van een tiental minuten.
- Bedenk samen met je klas verbeterpunten. Haal uitdagingen uit de vorige opdrachten en denk met de klasgroep na 'hoe kunnen we...?' Ook deze oplossingen kunnen op een later tijdstip geëvalueerd worden.

Een snelle kans tot participatie op schoolniveau is om de informatie die je verzamelde op klasniveau ook op schoolniveau te bekijken: waar willen we als school mee verder?

Het mee denken en mee beslissen op schoolniveau kan ook verder uitgebreid worden. Mee denken en mee beslissen kan gaan over de acties die moeten gebeuren en over de visie en inhoud van het project. Voor leerlingen werkt het beter om deze denkoefeningen niet los van elkaar te zien. Bepaal de visie vanuit een concreet gesprek over ervaringen en acties. De betrokkenen kunnen in elke stap een andere groep zijn, volgens interesses van de leerlingen, praktische haalbaarheid,... Enkele voorbeelden:

- Een groep leerlingen (leerlingenraad of een losse groep die specifiek over dit thema wil nadenken) bedenkt oplossingen voor de uitdagingen die gesteld zijn. Een kleinere kerngroep van leerkrachten en leerlingen verwerkt de resultaten en kiest de meest haalbare en impactvolle acties.
- Een klankbordgroep van leerlingen en collega's die op verschillende momenten feedback en verbetertips geven op de visie en / of de acties die de school wil ondernemen. Een ideaal feedbackmoment is wanneer het project in grote lijnen maar nog niet tot in de details is uitgewerkt. Het verbeterkader biedt hierbij een handige leidraad: <http://www.sfeeropschool.be/info/overtuig-mijn-school-mijn-leerkracht-deze-acties>
- Een projectgroep bedenkt verschillende voorstellen voor de invulling van autonomie-ondersteunend onderwijs (mee denken). Via verschillende informele gesprekjes kunnen leerlingen aangeven welke optie voor hen wel of niet zou werken (mee beslissen). De projectgroep werkt op basis daarvan de visie en de eerste acties uit.

*Leerlingen kunnen daarnaast ook **mee uitvoerder** van de visie en de bijhorende acties zijn. Deze participatievorm werkt vooral wanneer deze leerlingen ook de kans kregen om mee te denken en mee te beslissen:*

- Laat leerlingen zelf andere leerlingen op de hoogte brengen van genomen beslissingen en antwoorden op mogelijke vragen die er nog leven bij andere leerlingen. Dit werkt enkel wanneer deze leerlingen zich ook mede eigenaar voelen van de beslissing en dus tevreden zijn over hun manier van mee beslissen.
- Bij het bedenken van acties kan je zowel nadenken over 'wat moet de school/de leerkracht doen?' als over de vraag 'wat kan ik als leerling doen?', zo maak je van autonomie-ondersteunend leren nog meer een gedeelde verantwoordelijkheid.
- Op klasniveau kan een leerling bijvoorbeeld een eigen uitgewerkt planningsinstrument delen met de rest van de klas of bedenken de leerlingen zelf een opdracht die zij leuk zouden vinden om te doen. Op schoolniveau kunnen leerlingen bijvoorbeeld een Instagram-account beheren waar tips gedeeld worden voor leerlingen om zich aan deze nieuwe vorm van leren aan te passen.

*Het slagen of niet van deze vormen van leerlingenparticipatie gaat verder dan de keuze in betrokkenen en methodieken. Creëer vooral de juiste **voorwaarden** voor een geslaagd participatief proces:*

- Hebben leerlingen **tijd en ruimte** om hierover na te denken? Vb. voeg geen feedbackvragen over de les toe aan het examen, dan denken leerlingen vooral aan slagen voor het examen zelf.
- Hebben de leerlingen de juiste **informatie** om te participeren? Binnen welk kader kunnen ze hun mening geven? Vertel alle leerlingen dat jullie aan een visie op autonomie-ondersteunend

onderwijs werken. Vergeet daarbij ook niet te vertellen waarom je als school deze keuze maakt.

- Voelen de leerlingen zich **veilig** om hun mening te uiten? Durven ze zeggen wat ze echt denken? Vraag bij 'onrealistische' meningen door naar de nood die erachter zit.
- **Vertrouwen** de leerlingen er ook op dat er echt iets gedaan wordt met hun mening. Vertel meteen wat de volgende stap is en hoe je zal **terugkoppelen**. Kies duidelijk welke persoon of groep de inspraak organiseert en dus zorgt voor het overzicht aan alle leerlingen. Andere groepen kunnen enkel bij één stap betrokken worden.
- Meer tips over vergaderen met leerlingen lees je hier:
<https://scholierenkoepel.be/artikels/vergaderen-met-leerlingen>

Meer tips en inspiratie voor leerlingenparticipatie: <https://www.scholierenkoepel.be/artikels/het-participatiemodel-van-vsk>